

Zespół Państwowych Szkół Plastycznych
w Warszawie — wystawa „Aneksów”
prac dyplomowych 2012r.

[Foto: W.S.G. 27 marca 2012r.]

biuletyn_ plastyk.pl „Aneks”

RYSZARD BOJARSKI

Podstawy

Realizacja autorskiego programu nauczania
Podstawy projektowania - kompozycja [Cz. 1]

W grudniowym Biuletynie m.in.:

Kalendarz z Gronowa	2
Pamiętamy o ogrodach	3
Debiut Kulisiewicza	4
Wyczółkowski wystartował	5
Łódź oraz Kraków zapraszają	6
Foto-relacje z Gdyni i Katowic	10
Malarze w Lublinie	14
10 lat nowych przedmiotów	20
Wielkie Oczekiwanie	25

10 lat podstawy programowej, 10 lat nowych przedmiotów

Przedmiot **Podstawy projektowania – kompozycja** powstał i został wdrożony jako obowiązujący w szkołach plastycznych wraz z ramowym planem nauczania i podstawą programową w roku 2002. Nowym przedmiotem jest więc już dekadę. To doskonały czas, by przyjrzeć się, jaką rolę pełni on w kształceniu plastyka wszystkich specjalności. Być może tej refleksji służyć będzie nadesłane do Biuletynu niezwykle cenne opracowanie ilustrujące proces realizacji nowej w 2002 roku a obowiązującej do dzisiaj bez zmian podstawy programowej.

Przypomnijmy: w trakcie ogólnej reformy szkolnej w 1999 roku zmiany przeprowadzono także w szkolnictwie artystycznym, w tym plastycznym. Powstały nowe typy szkół – w miejsce pięcioletnich liceów sztuk plastycznych powstały dwa nowe typy szkół:

- od 1999 roku sześcioletnie szkoły sztuk pięknych (na bazie sześcioletniej szkoły podstawowej) (pierwsze dyplomy i matury w 2005r.) oraz
- od 2002 roku czteroletnie licea plastyczne (na podbudowie trzyletniego gimnazjum) (pierwsze dyplomy i matury w 2006r.)

Trzeci typ szkoły plastycznej – policealne studium plastyczne – nie uległ zmianie. To co łączyło te szkoły to wspólny, nieomal identyczny ramowy plan nauczania, który określił dla zawodu PLASTYK łącznie 70 godzin w cyklu kształcenia.

W ramowym planie nauczania i nowej podstawie programowej znalazły się następujące przedmioty artystyczne: rysunek i malarstwo, rzeźba, fotografia, podstawy projektowania – kompozycja oraz dwa przedmioty „dyplomowe”: *historia sztuki i specjalność artystyczna* (nazywana w OSSP sztuką stosowaną). W stosunku do dotychczasowego ramowego planu nauczania nastąpiła radykalna zmiana polegająca na wzmocnieniu roli przedmiotu rysunek i malarstwo oraz kształconych specjalności m.in. poprzez zwiększoną minimalną ilość godzin a jednocześnie wprowadzono obowiązkowo do wszystkich specjalności przedmioty: **PODSTAWY FOTOGRAFII I FILMU** oraz **PODSTAWY PROJEKTOWANIA - KOMPOZYCJA**. W trakcie trwających prac nad tym rozwiązaniem pracujący nad nową podstawą programową nauczyciele (z nieomal wszystkich PLSP) uznali za zasadne, by treści takich przedmiotów jak *literatura, rysunek techniczny i zawody* znalazły się w treściach nauczania specjalności oraz w treściach nowego przedmiotu, jakim były wprowadzone formalnie w 1999 roku a praktycznie w momencie opublikowania nowej podstawy programowej, tj. 2002 roku, *podstawy projektowania – kompozycja*.

Warto na marginesie dodać, że w szkołach plastycznych przez ostatnie 10 lat zwiększyła się ilość kształconych specjalności (nowa podstawa programowa w 2002 roku zawierała nieznaną w historii szkolnictwa plastycznego nowe specjalności, jak np. dekorowanie wnętrz): radykalnie wzrosła ilość szkół kształcących w specjalności **FOTOGRAFIA** (przed dwudziestą laty była to tylko jedna szkoła) oraz **TECHNIKI GRAFICZNE** i **REKLAMA WIZUALNA** (dotychczasowe **WYSTAWIENICTWO**). Powstały nowe specjalizacje m.in.: **DEKOROWANIE WNEŹRZ** (bardzo popularna), **WYROBY UNIKATOWE**, **TECHNIKI MALARSKIE I POZŁOTNICZE** oraz **RZEŹBIARSKIE** czy **LUTNICZWO**.

Kielce: **Techniki malarskie i pozłotnicze** – nowa (od 2002r.) specjalność [Foto: W.S.G. 2012r.]

Tak więc po roku 2002 zachowano dotychczasowe specjalności a jednocześnie wprowadzono nowe i – co bardzo ważne – tak skonstruowano nowe podstawy programowe, by tworzący programy nauczania nauczyciele w swoich szkołach mogli maksymalnie wykorzystać szkolny potencjał (w tym tradycję) oraz być otwarci na czas współczesny (szczególnie w *Technikach graficznych*, które obejmują w swych treściach współczesne zasady obowiązujące w projektowaniu i realizacji grafiki wydawniczej – DTP).

I zanim zagłębiecie się Państwo w bardzo pieczołowicie wybranych przykładach, jakie przygotował dla nas **Ryszard Bojarski**, zacytuję fragment tekstu, jaki zamieściłem w październikowym Biuletynie:

Zmiany te wprowadzaliśmy w ścisłym kontakcie ze szkołami (autorami byli nauczyciele wiodących szkół plastycznych). Uważnie analizowaliśmy zmiany, jakie następowały na uczelniach, przyglądaliśmy się egzaminom wstępnym na kierunku plastyczne (także w uczelniach uniwersyteckich, w tym niepublicznych). Wnikliwie analizowaliśmy wprowadzenie standardów kształcenia akademickiego (*Grafika, Malarstwo, Rzeźba, Architektura wnętrz, Wzornictwo*). Nieocenione były dla szkół plastycznych stałe kontakty z nauczycielami akademickimi – zarówno na konkursach i przeglądach, ale i w systematycznym dokształcaniu się naszych nauczycieli. Ostatnie dwie dekady to przecież w pewnym stopniu także zmiana „pokoleniowa”, naturalna, bo związana z powiększaniem się oferty edukacyjnej (głównie w szkołach niepublicznych). Do szkół trafiają już pierwsi absolwenci wykształceni „po reformie” (nowych typów szkół i nowej podstawy programowej), ale też już pierwsi dwustopniowych studiów plastycznych.

Nowa podstawa programowa choć formalnie skończyła 10 lat, to jednak powszechnie znana była i „wdrażana” w miarę potrzeb już od 1999 roku, kiedy kierowany przeze mnie zespół zakończył nad nią prace i przeszedł do szkół. Jaka jest – nad tym głęboko pokłoniliśmy się przed dwoma laty, gdy kolejny, nowy zespół nauczycieli, któremu również miałem zaszczyt kierować pracował nad nową, zgodną z „menowskimi” standardami podstawą programową. Czas najbliższy pokaże w jakim kierunku zmierzać będzie sama podstawa programowa, i – ściślej z nim związany – ramowy plan nauczania. Temu m.in. służyła nie tak dawna konferencja w CENSA, temu służy „internetowa” konsultacja na stronie MKiDN a i temu służy bardzo owocnie Biuletyn. Zapraszamy do lektury.

Włodzimierz St. Gorzelańczyk
st. wiz. szkół plastycznych

RYSZARD BOJARSKI

Podstawy

Realizacja autorskiego programu nauczania

Podstawy projektowania - kompozycja

ZESPÓŁ PAŃSTWOWYCH SZKÓŁ PLASTYCZNYCH im. Wojciecha Gersona w Warszawie

Rok 3, numer 12/27

1 grudnia 2012 r.

W opracowaniu wykorzystano prace archiwalne z pracowni Ryszarda Bojarskiego – uczniów klas pierwszych i drugich Ogólnokształcącej Szkoły Sztuk Pięknych oraz klas pierwszych Liceum Plastycznego Zespołu Państwowych Szkół Plastycznych im. Wojciecha Gersona w Warszawie. W większości zaprezentowane są prace uczniów liceum z lat 2007-2012.

W latach 2003-2005 w Zespole Państwowych Szkół Plastycznych im. Wojciecha Gersona w Warszawie opracowane zostały przez nauczycieli i wprowadzone do zestawu przez dyrektora szkoły Beatę Lewińską-Gwóźdź programy nauczania przedmiotów artystycznych, w tym program Podstawy projektowania – kompozycja, którego byłem autorem wraz z Wandą Badowską – Twarowską (propozycje zagadnień komputerowych w realizacji programu). W programie określone zostały następujące założenia:

Przedmiot: podstawy projektowania ma za zadanie przygotować uczniów do samodzielnych działań twórczych, związanych z profilem reklamy wizualnej. Wiadomości i umiejętności nabyte w ramach tego przedmiotu są przypomniane (rekapitulacja wtórna) i stosowane w praktyce w latach następnym każdego cyklu kształcenia. Program przeznaczony jest do realizacji w dwóch szkołach Zespołu Państwowych Szkół Plastycznych w Warszawie:

- Sześcioletniej Ogólnokształcącej Szkole Sztuk Pięknych
  - Czteroletnim Liceum Plastycznym W Ogólnokształcącej Szkole Sztuk Pięknych
- program reklamy wizualnej realizowany jest w klasie pierwszej, drugiej i czwartej w następującym wymiarze godzin:
- klasa pierwsza – 2 godziny
  - klasa druga – 2 godziny
  - klasa czwarta 3 godziny
- W Liceum Plastycznym program realizowany jest, w następującym wymiarze godzin:
- klasa pierwsza – 5 godzin
  - klasa druga – 3 godziny

Ponadto program zawiera propozycje zagadnień międzyprzedmiotowych. Oto one:

1. FIZYKA

Zagadnienia struktury światła jako części promieniowania elektromagnetycznego. Źródła i kształt światła. Rozszczepienie i pochłanianie wiązki światła. Wykorzystanie wiązki promieniowania świetlnego. Fizyczny proces postrzegania barwy. Temat z podstaw projektowania – wykonanie zestawu spełniającego rolę pomocy dydaktycznej z zakresu psychofizjologii widzenia.

2. BIOLOGIA

Budowa oka. Psychologiczne aspekty procesu widzenia. Oczy – mózg – okolice wzrokowe mózgu. Anatomia – analiza budowy człowieka i zwierząt. Temat z podstaw projektowania – wykonanie zestawu spełniającego rolę pomocy dydaktycznej z zakresu psychofizjologii widzenia. Budowa człowieka i zwierząt jako inspiracja różnorodnych działań twórczych.

3. MATEMATYKA

Bryły typu elementarnych konstrukcji geometrycznych. Pięć brył platońskich. Wielościany. Deltościany. Podstawowe działania matematyczne. Temat z podstaw projektowania – sposoby przedstawiania przestrzeni na płaszczyźnie np. aksonometria, rzutowanie, perspektywa linearna, realizacje przestrzenne z wykorzystaniem brył i płaszczyzn, realizacje w określonej skali.

4. HISTORIA SZTUKI

Środki wyrazu artystycznego w różnych dziedzinach sztuki na przestrzeni dziejów – analogie i relacje. Temat z podstaw projektowania – różne układy kompozycyjne, zasady kompozycji na płaszczyźnie i w przestrzeni, podstawowe środki wyrazu: kreska, linia, plama, faktura.

5. MALARSTWO

Różne rodzaje kompozycji. Środki wyrazu na płaszczyźnie. Studia i interpretacje z natury. Temat z podstaw projektowania – różne układy kompozycyjne, zasady kompozycji na płaszczyźnie i w przestrzeni. Podstawowe środki wyrazu: kreska, linia, plama. Studium otaczających zjawisk wizualnych, ich dokumentacja i interpretacja za pomocą technik malarzkich, rysunkowych.

6. RZEZBA

Bryła, faktura, ruch, relief. Temat z podstaw projektowania – różne układy kompozycyjne, zasady kompozycji w przestrzeni, studium faktur, iluzja przestrzeni na płaszczyźnie – reliefy.

W programie zawarto cele określone w samej podstawie programowej i tak je zapisano:

Cele kształcenia w zakresie przedmiotu podstawy projektowania w całości zawarte są w celach nauczania przedmiotów artystycznych w szkołach plastycznych, opublikowanych w Dzienniku Ustaw

nr 138 [aktualnie: Dz.U. 2011 nr 15 poz. 70 Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa artystycznego w publicznych szkołach artystycznych oraz patrz Dz.U. 2011 nr 15 poz. 69 Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie ramowych planów nauczania w publicznych szkołach i placówkach artystycznych].

Niektóre ze sformułowanych tam celów realizowane są w części lub w całości w zakresie tego przedmiotu. Należą do nich:

- Wyposażenie uczniów w wiedzę oraz umiejętności manualne i warsztatowe w zakresie komponowania na płaszczyźnie.
- Rozbudzanie twórczej i refleksyjnej postawy wobec siebie i świata, wartości estetycznych, etycznych i innych.
- Pobudzanie aktywności intelektualnej, kształtowanie postaw kreatywnych, zainteresowań i zamiłowania w tworzeniu szeroko pojmowanej kultury plastycznej.
- Rozwijanie inwencji, wyobraźni i wrażliwości plastycznej uczniów poprzez własną aktywność twórczą oraz poznawanie wybitnych dzieł sztuki.
- Wyrabianie umiejętności wnikliwej i wrażliwej obserwacji natury.
- Pogłębianie zainteresowań uczniów poprzez poszukiwanie wiedzy, zdobywanie doświadczeń, działania innowacyjne i eksperymentalne.
- Rozwijanie sprawności i umiejętności poprzez stosowanie uniwersalnych metod posługiwania się środkami artystycznymi i technologicznymi.
- Ukazywanie uczniom różnych funkcji sztuki – estetycznej, poznawczej, użytkowej, emocjonalno – terapeutycznej, religijnej.
- Inspirowanie uczniów do aktywności twórczej, udziału w różnych formach konfrontacji artystycznych.
- Podejmowanie działań promujących uczniów aktywnych i szczególnie uzdolnionych. Głównym zadaniem kształcenia w zakresie przedmiotu podstawy projektowania jest wyposażenie ucznia w taką wiedzę i umiejętności, które będą niezbędną podstawą kształcenia w zakresie każdego innego nauczanego przedmiotu. Uczeń musi poznać elementarne środki plastyczne, zdobyć pewną sprawność manualną, znać podstawy zasad komponowania na płaszczyźnie itp. Zarówno treści nauczania, jak i wspomniane niezbędne umiejętności w całości ujęte zostały w cytowanej poniżej podstawie programowej dla tego przedmiotu. (...)

Treści nauczania są w trakcie procesu dydaktycznego indywidualizowane w zakresie uzależnionym od zaistniałych przypadków i okoliczności. Pewne zagadnienia są realizowane jako wspólny konglomerat dokonań zespołowych, a inne są wynikiem indywidualizacji koncepcji oraz jej realizacji w rozszerzonym procesie dydaktycznym. Wynika to z charakteru kształcenia plastycznego opartego w dużym stopniu na autoedukacji. Podstawa programowa stanowi bazę, na której zbudowany jest program, rozszerzany w procesie dydaktycznym w oparciu o zaobserwowane predyspozycje i zdolności poszczególnych uczniów.

Metody pracy są oparte na przekazie werbalnym oraz korektach indywidualnych. Korekty prowadzone są z każdym uczniem w formie indywidualnej rozmowy i polegają na dokładnym przypomnieniu problematyki konkretnego zadania oraz zastosowania zarówno indywidualnych środków wyrazu, jak i techniki wykonawczej. Wszystkie czynności realizowane w ramach korekty powinny ukierunkować ucznia w celu osiągnięcia optymalnych wyników końcowych, a więc realizacji założonych celów zadania oraz inspiracji ucznia do własnych indywidualnych poszukiwań. [Czytaj całość]

Obecnie przedmiot ten stanowi istotne przygotowanie do rozwijania umiejętności uczniów w zakresie różnych specjalizacji, które realizują w dalszym cyklu kształcenia. Zagadnienia realizowane są w postaci działań praktycznych uzupełniane pokazem wybranych rozwiązań zrealizowanych w różnych latach, przekazem teoretycznym, wskazywaniem obszarów inspiracji. Zagadnienia składające się na program były realizowane w poprzednich latach, tj. przed wprowadzeniem nowego ramowego planu nauczania i podstaw programowych w ramach przedmiotów: wystawiennictwo, rysunek techniczny, rysunek zawodowy, liternictwo.

[Foto: W.S.G. 2012]

Prezentowane prace są wyborem dokonań uczniów dokumentowanych w szkolnej pracowni – w podręcznym archiwum w ciągu ostatnich lat. Dokumentowanie wybranych prac ekspozycyjnych na wystawach kończących roczny cykl kształcenia pozwoliło zgromadzić dosyć duży zestaw stanowiący istotną pomoc dydaktyczną w cyklu kształcenia. Podstawowym materiałem tego zestawu stały się prace zostawiane przez uczniów w celu wykorzystania przez następne roczniki. Przykłady rozwiązań zrealizowane w latach poprzednich stanowią istotny materiał prezentacyjny do aktualnych realizacji.

Ryszard Bojarski

Czytaj dalej na następnych stronach Biuletynu
CZEŚĆ PIERWSZA

[Foto: W.S.G. 2012]

Ryszard Bojarski, autor publikowanego artykułu, jest nauczycielem dyplomowanym (2007) w ZPSP w Warszawie. Absolwent PLSP w Warszawie (1975), studiował w warszawskiej ASP, dyplom na Wydziale Architektury Wnętrz (1980). Aktywny twórca – wystawy indywidualne m.in. w Domu Literatury (1989) oraz Galerii Ściana Wschodnia (1991) oraz zbiorowe, m.in. Dekada sztuki (1992), Muzeum Wojska Polskiego - 50. Rocznica Powstania Warszawskiego (1994). Prace w zbiorach w kraju i za granicą. Praca pedagogiczna – od 1981 roku (w ZPSP Warszawa od 1983 r.).

Dziękujemy Autorowi za nieodpłatne udostępnienie nadesłanego tekstu oraz materiału zdjęciowego. Dziękujemy Beacie Lewińskiej-Gwóźdź, dyrektorowi szkoły za życzliwość i zaangażowanie w realizację tego projektu.

Redakcja Biuletynu_Plastyk.pl zaprasza do zamieszczania publikacji metadanych i innych wspomagających pracę nauczyciela oraz związanych z naszymi szkołami, twórcami oraz z regionem, jego tradycją i historią.

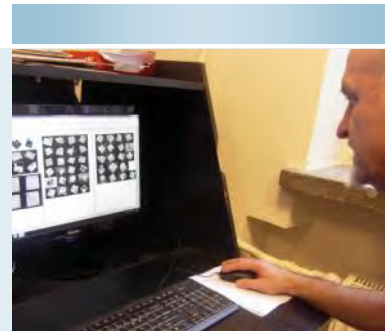
PROBLEMY PODSTAWOWE UJĘTE W PROGRAMIE NAUCZANIA

Światło
Barwa
Faktura
Przestrzeń
Ruch

Pokaz wybranych przykładów ilustrujących problematykę podstawową – zbiór materiałów dotyczących podanych zagadnień kompletowanych przez uczniów stanowiących źródło inspiracji dla różnych rodzajów twórczości.

ZADANIE

Środki wyrazu na płaszczyźnie: kreska, linia, plama, walor, faktura.
Wykorzystanie różnych narzędzi: ołówek, kredka, długopis, pędzel, piórko itp.
Realizacja każdego środka wyrazu. Format A4.

[Foto: W.S.G. 2012]

Publikacje Biuletynu

Ryszard Bojarski

PODSTAWY PROJEKTOWANIA – KOMPOZYCJA

ZADANIE

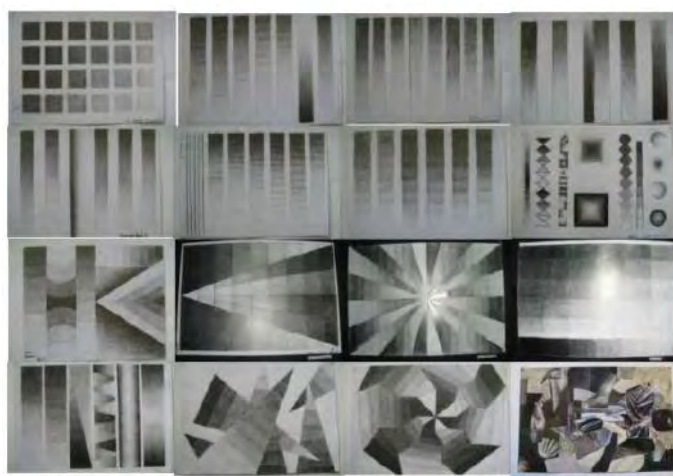
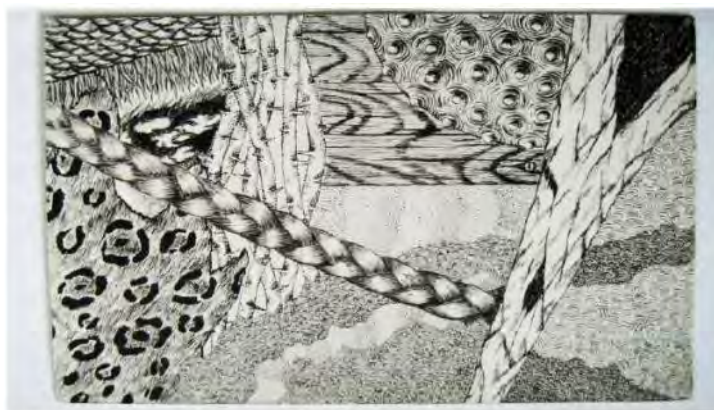
Środki wyrazu na płaszczyźnie: kreska, linia, plama, walor, faktura.

Wykorzystanie różnych narzędzi: ołówek, kredka, długopis, pędzel, piórko itp.

Realizacja każdego środka wyrazu. Format A4.

„Aneks”

Publikacje Biuletynu

Zespół Państwowych Szkół Plastycznych im. Wojciecha Gersona w Warszawie

ZADANIE

Różne rozwiązania kompozycyjne:

Kompozycje w obszarach zamkniętych np. w kwadracie, w prostokącie,

w trójkącie, w kole, w obszarze nieregularnym.

Kompozycje budowane z elementów wychodzących poza określony obszar.

Kompozycje budowane z elementów łączonych ze sobą bez określonego obszaru.

Kompozycje powstałe w wyniku kadrowania.

Realizacja każdego problemu kompozycyjnego – A4

ZADANIE

Różne rozwiązania kompozycyjne:

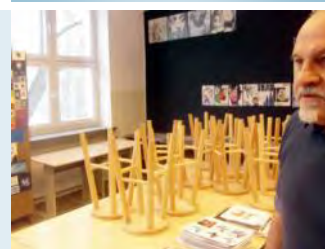
Kompozycje w obszarach zamkniętych np. w kwadracie, w prostokącie, w trójkącie, w kole, w obszarze nieregularnym.

Kompozycje budowane z elementów wychodzących poza określony obszar.

Kompozycje budowane z elementów łączonych ze sobą bez określonego obszaru.

Kompozycje powstałe w wyniku kadrowania.

Realizacja każdego problemu kompozycyjnego – A4.

[Foto: W.S.G. 2012]

Zespół Państwowych Szkół Plastycznych im. Wojciecha Gersona w Warszawie

ZADANIE

Określone rozwiązania kompozycyjne:

Statyka, dynamika, otwarty, zamknięty, rytm jednokierunkowy, rytm wielokierunkowy.

Symetria, asymetria, układ centralny, akcent w kompozycji.

Szkice koncepcji - A4, realizacja każdego układu - A5

Ryszard Bojarski

PODSTAWY PROJEKTOWANIA – KOMPOZYCJA

ZADANIE

Określone rozwiązania kompozycyjne:

Statyka, dynamika, otwarty, zamknięty, rytm jednokierunkowy, rytm wielokierunkowy.

Symetria, asymetria, układ centralny, akcent w kompozycji.

Szkice koncepcji - A4 , realizacja każdego układu - A5.

„Aneks”

Publikacje Biuletynu

Zespół Państwowych Szkół Plastycznych im. Wojciecha Gersona w Warszawie

ZADANIE

Określone rozwiązania kompozycyjne:

Statyka, dynamika, otwarty, zamknięty, rytm jednokierunkowy, rytm wielokierunkowy.

Symetria, asymetria, układ centralny, akcent w kompozycji.

Szkice koncepcji - A4, realizacja każdego układu - A5.

Publikacje Biuletynu

[Foto: W.S.G. 2012]

Zespół Państwowych Szkół Plastycznych im. Wojciecha Gersona w Warszawie

PODSTAWY PROJEKTOWANIA – KOMPOZYCJA

ZADANIE

Określone rozwiązania kompozycyjne:

Statyka, dynamika, otwarty, zamknięty, rytm jednokierunkowy, rytm wielokierunkowy.

Symetria, asymetria, układ centralny, akcent w kompozycji.

Szkice koncepcji - A4 , realizacja każdego układu - A5.

Część druga artykułu
w następnym „Aneksie”
Rok 4, numer 1/28
1 stycznia 2013 r.

Zespół Państwowych Szkół Plastycznych im. Wojciecha Gersona w Warszawie

Programy nauczania w szkołach artystycznych

W szkołach artystycznych aktualnie obowiązujące prawo (patrz poniżej) analogicznie — jak to ma aktualnie miejsce w szkolnictwie ogólnym — problem programów nauczania pozostawia w gestii i kompetencji szkoły. Programy nauczania są — w określonych granicach prawa — wyrazem autonomii szkoły i twórczych działań nauczyciela. Program nauczania nie ma statusu „ministerialnego”.

Przypomnijmy: rozporządzenia, stanowiące kontekst nowej podstawy programowej kształcenia ogólnego MEN jak i nasze — MKiDN — delegują kompetencję jego tworzenia na nauczyciela pracującego w konkretnej szkole artystycznej a więc uwzględniającą jej specyfikę czy potrzeby uczniów szczególnie uzdolnionych.

Ta sytuacja jest dla kreatywnych nauczycieli niezwykle sprzyjająca, gdyż umożliwia wypracowanie najsukcesyjniejszego modelu jej funkcjonowania. I tak właśnie jest przez ostatnią dekadę, tj. od wejścia w życie podstawy programowej.

Centrum Edukacji Artystycznej, a od kilku lat nowopowstałe (2007) Centrum Edukacji Nauczycieli Szkolnictwa Artystycznego wspomagają szkoły i nauczycieli w tworzeniu programów nauczania. Szczególnie wiele uwagi poświęcamy temu zagadnieniu na kursach dla nauczycieli.

Jednocześnie zadania wspierania i nadzoru stanowią kluczowy element pracy CEA.

Czytelników Biuletynu konsekwentnie zachęcamy do korzystania z publikacji znajdujących się w ofercie CEA jak i CENSA — dziś przypominamy niezwykle ważną książkę prof. Stanisława Dylaka „Tworzenie programów nauczania w szkołach artystycznych: ku praktyce refleksyjnej.” (2008). Jest to obszerna (138 str.) publikacja stanowiąca odpowiedź na problemy

nauczycieli samodzielnie tworzących wymagane prawem programy nauczania. Autor, Stanisław Dylak, nie ograniczył się do wskazanych w podtytule refleksji nad podjętym zagadnieniem, lecz omówił i poparł przykładami oraz bogatą bibliografią wszystkie etapy i rozmaite aspekty tworzenia programów nauczania, z uwzględnieniem specyfiki przedmiotów artystycznych.

Konsultantem ds. plastycznych był Włodzimierz Gorzelańczyk, CEA. Książka do pobrania w CENSA. [\[FRAGMENT\]](#) w.s.g.

„Aneks” - Publikacje

Biuletyn_Plastyk.pl

Chwila z Temidą

Centrum Edukacji Artystycznej
ul. Brzozowa 35
00-258 WARSZAWA

CEA — Biuletyn Informacji Publicznej

Dyrektor: dr Zdzisław Bujanowski
Zastępca: Marzenna Maksymienko

Tel: 22-42-10-621
Fax: 22-42-10-633
E-mail: sekretariat@cea.art.pl

REDAKTOR BIULETYNU
Włodzimierz St. Gorzelańczyk [W.S.G.]
st. wizytator ds. szkół plastycznych
– Zakres Ogólnopolski
tel. 665-004-930

Redaktor prowadzący:
Dagmara Lasocka
WYDAWNICTWA CEA
tel./fax. 22-826-15-80
mail: lasocka@cea.art.pl

Biuletyn_Plastyk.Pl

Comiesięczny elektroniczny biuletyn informacyjny szkół plastycznych. Zamieszczone teksty pochodzą ze stron internetowych publicznych i niepublicznych z uprawnieniami szkół publicznych a także: MKiDN, MEN i innych podmiotów publicznych o także tekstów i fotostaw własnych. Publikujemy materiały, będące własnością w/w podmiotów. Zgłoszenie materiału do Biuletynu — nie później niż do połowy miesiąca.

JAK TWORZYĆ PROGRAMY NAUCZANIA?

Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 25 lutego 2011 r. w sprawie dopuszczania do użytku w szkołach artystycznych programów nauczania oraz dopuszczania do użytku szkolnego podręczników dla szkół artystycznych [Dz.U. 2011 nr 52 poz. 268] — FRAGMENTY

§ 2.

1. Program nauczania może być dopuszczony do użytku w szkole, jeżeli:

- 1) stanowi opis sposobu realizacji celów kształcenia i zadań edukacyjnych ustalonych odpowiednio w:
  - a) podstawie programowej kształcenia w zawodzie szkolnictwa artystycznego, określonej w rozporządzeniu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa artystycznego w publicznych szkołach artystycznych (Dz. U. z 2011 r. Nr 15, poz. 70) albo
  - b) podstawie programowej kształcenia ogólnego, określonej w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2009 r. Nr 4, poz. 17), albo
  - c) dotychczasowej podstawie programowej kształcenia ogólnego, określonej w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 26 lutego 2002 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. Nr 51, poz. 458, z późn. zm.) - zwanych dalej „podstawą programową”;
- 2) zawiera:
  - a) wstęp obejmujący następujące informacje:
    - autor (autorzy),
    - nazwa szkoły,
    - etap edukacyjny,
    - nazwa zajęć edukacyjnych,
  - b) cele edukacyjne,
  - c) materiał nauczania obejmujący:

- treści zgodne z treściami nauczania zawartymi w podstawie programowej,
- formy sprawdzania osiągnięć ucznia,
- opis osiągnięć ucznia na zakończenie etapu edukacyjnego,
- d) komentarz do realizacji programu nauczania obejmujący:
  - ogólną koncepcję programu nauczania,
  - wskazówki metodyczne,
  - opis warunków niezbędnych do realizacji programu nauczania;

3) jest dostosowany do indywidualnych potrzeb oraz możliwości uczniów, dla których jest przeznaczony.

2. Nauczyciel przedkłada dyrektorowi szkoły wniosek o dopuszczenie do użytku w szkole programu nauczania wraz z proponowanym programem nauczania.

3. Nauczyciel może zaproponować program nauczania opracowany:

- 1) samodzielnie lub we współpracy z innymi nauczycielami albo
  - 2) przez innego autora (autorów), albo
  - 3) przez innego autora (autorów) wraz ze zmianami dokonanymi przez nauczyciela samodzielnie lub we współpracy z innymi nauczycielami.
4. Przed dopuszczeniem programu nauczania do użytku w szkole, dyrektor szkoły może zasięgnąć opinii nauczyciela mianowanego, dyplomowanego lub nauczyciela akademickiego posiadającego wykształcenie wyższe z dziedziny wiedzy zgodnej z zakresem treści nauczania lub zbliżonej do zakresu treści nauczania, które program nauczania obejmuje.
5. Opinia, o której mowa w ust. 4, powinna zawierać ocenę zgodności programu nauczania z podstawą programową oraz ocenę spełniania przez program nauczania warunków określonych w ust. 1 pkt 2 i 3. [\[CZYTAJ CAŁOŚĆ\]](#)

Poprzednie numery Biuletynu na stronie CEA:
www.cea.art.pl/Szkoły_plastyczne

CENTRUM edukacji
ARTYSTYCZNEJ

